Visie op Cultureel Centrum Meppel “de Plataan”

“Onze *visie* is dat deelname aan kunst en cultuur essentieel is voor de gezondheid, het geluk en het welzijn van de inwoners van Meppel en dat die hen stimuleert om actief aan de samenleving deel te nemen.
Onze gemeentelijke *missie* is om cultuurdeelname vanzelfsprekend en binnen handbereik van al onze inwoners te maken. Kortom, cultuur is overal en van iedereen.”
(Cultuurnota ‘Jong Geleerd, Oud Gedaan’, 2024 e.v.)

Cultuur laagdrempelig en binnen handbereik voor iedereen, dat is de missie die we in de Cultuurnota hebben beschreven. CCM de Plataan (hierna: de Plataan) kan hier een belangrijke rol in spelen. Stel je voor:

De ingang van de Plataan aan de bibliotheekkant is van een afstand duidelijk zichtbaar en straalt uit: kom binnen, hier is wat te doen! Bij binnenkomst valt op dat overal wat gebeurt: in het Odensehuis zijn mensen in gesprek of een spelletje aan het doen, in de bibliotheek zitten groepjes studenten zachtjes te overleggen, lezen ouderen de krant, worden mensen geholpen bij het Geldloket of Taalpunt en rennen kinderen rond met boeken. Uit verschillende ruimtes klinkt muziek en een groep mensen is druk aan het schilderen. In de centrale hal is wat bijzonders aan de hand: overal zitten mensen bordspellen te spelen, beschikbaar gesteld vanuit de speelotheek. Maar ook de biljarters doen mee en leren de jonge generatie hoe biljarten werkt. Vanuit de bibliotheek wordt een workshop ‘Bedenk je eigen bordspel’ georganiseerd, waarna deelnemers meteen doorkunnen naar de workshop van Blink waarbij je de speelstukken van je spel ontwerpt met klei en verf. In de Theaterzaal is voor de jongste bezoekers een voorstelling te zien over samenwerken en samen spelen.

Een maand later is het Kinderboekenweek. Duidelijk zichtbaar in de bibliotheek natuurlijk, maar ook dit keer is er een evenement dat openstaat voor iedereen. Het thema van de kinderboekenweek, ‘lekker eigenwijs’, is vertaald naar inloopworkshops dans, muziek en tekenen. Een mooi visitekaartje voor de cursussen die het komende jaar worden aangeboden. Natuurlijk is er ook iemand aanwezig om te informeren over Kindsupport voor ouders die het financieel lastig hebben. Kinderen van de school en kinderopvang houden met veel bombarie een eigenwijze modeshow. Halverwege de middag, als de workshops net klaar zijn en iedereen weer naar de centrale hal loopt, klinkt er opeens gezang vanuit verschillende hoeken: een popkoor houdt een flashmob. In de vroege avond klinkt er meer muziek: jonge bandjes, die wekelijks in de Plataan repeteren, hebben een gezamenlijke muziekavond georganiseerd. Samen hebben ze een avondvullend muziekprogramma kunnen samenstellen om te laten horen waar ze het afgelopen half jaar aan gewerkt hebben.

De Plataan nu
De Plataan is gemeentelijk bezit. Het gebouw kan de komende vijftien jaar ingezet worden voor ruimtevraag vanuit verschillende beleidsvelden en als zodanig meegenomen worden in de Strategische Huisvesting Maatschappelijke Accommodaties (SHMA). Het groot buitenonderhoud wordt vanuit de gemeente geregeld en bekostigd. Contracten met vaste huurders, oftewel ‘hoofdhuurders’ worden ook via de gemeente geregeld. Het dagelijks beheer wordt op dit moment uitgevoerd door Stichting Welzijn Mensenwerk (hierna: WMW). Hiervoor ontvangt WMW jaarlijks een subsidie van afgerond € 150.000. Ook heeft WMW inkomsten uit de horeca in de Plataan (deze lijkt kostendekkend te zijn met de inzet van medewerkers vanuit Reestmond) en uit incidentele verhuur. WMW geeft daarnaast aan nog € 100.000 uit de algemene subsidie in te zetten voor de

Plataan. Voor 2025 vragen zij daarom een bedrag van € 250.000 aan voor het beheer van de Plataan. In de horeca en als conciërge van de Plataan zijn vier mensen (2,1 fte) vanuit Reestmond werkzaam. De rustige situatie van de horeca in de Plataan is voor hen ideaal.

De Plataan in de toekomst: op naar een culturele bruisplek!
In de Cultuurnota neemt gemeente Meppel zich voor om het beheer van De Plataan onder de loep te nemen. Dit volgt uit de behoefte vanuit het culturele veld en inwoners (zie de Cultuurnota (2024) voor een lijst van mensen en partijen die in het participatietraject hebben meegedacht) om een levendige bruis- en ontmoetingsplek voor cultuur. Het veld benoemt de Plataan als de aangewezen plek hiervoor, maar ook dat de Plataan momenteel niet functioneert als de culturele ontmoetingsplek waar men behoefte aan heeft. Uit een korte enquête die in het kader van de nieuwe cultuurnota voorgelegd is aan de inwoners van Meppel, kwam in relatie tot buitenschools cultuuraanbod het volgende naar voren.

1. Er is behoefte aan een 'bruisplek' of (culturele) ontmoetingsplek.
2. Er is behoefte aan een groter cultureel aanbod voor kinderen en jongeren.
3. Er is behoefte aan een goedkoper cultureel aanbod voor kinderen en jongeren.

De Plataan voorziet nu deels in deze behoeften (met name punt 1), maar er liggen nog veel mogelijkheden om aan bovengenoemde wensen tegemoet te komen. Het beheer van de Plataan kan, strategisch ingezet worden om de Plataan goed te laten functioneren als culturele ontmoetingsplek met groot aanbod. Dit sluit goed aan bij de wens van de huidige gebruikers, die graag de levendigheid en synergie willen versterken en volop ideeën hebben, maar zelf een stuk(je) organisatiekracht missen.

Op dit moment functioneert de Plataan als een voorziening voor onderwijs, kinderopvang en maatschappelijke activiteiten. Die laatste hangen nauw samen met de huidige beheeropdracht, namelijk voor 'maatschappelijk beheer'. Deze beheeropdracht willen we verbreden naar 'cultureel maatschappelijk beheer', waarbij educatie ook een welkome en waardevolle aanvulling is. De maatschappelijke functie van de Plataan willen we expliciet doorzetten, want deze voorziet al langere tijd in een behoefte van onze inwoners (sociale basis). De Plataan kan ook een mooie locatie zijn voor educatief-maatschappelijke voorzieningen zoals het Leer Werk Centrum. Tenslotte zien we mooie koppelkansen tussen de Plataan en de uitvoering van preventieve taken van de gemeente, zoals het gedachtengoed van onder andere het Integraal Zorgakkoord (IZA) en Gezond en Actief Leven Akkoord (GALA).

Visie op de Plataan
Als we een ideale invulling van de Plataan formuleren in een *visie*, zou deze er als volgt uit kunnen zien:

"In de Plataan ontmoeten maatschappelijke, culturele en educatieve activiteiten elkaar. De Plataan functioneert zowel als buurthuis (maatschappelijk), als culturele ontmoetingsplaats (cultureel) en als bruisend centrum voor buitenschoolse cultuureducatie (educatief)."

Hoe kan gemeente Meppel dit faciliteren?
1. Door de beschikbare ruimtes voor cultuur in de Plataan zo efficiënt en effectief mogelijk in te zetten voor het bieden van cultuuraanbod. Dat wil zeggen: door de ruimtes maximaal te

bezetten en te benutten met een zo groot en divers mogelijk cultuuraanbod. Dit vraagt om logistieke en administratieve begeleiding. Onderdeel hiervan is ook het betrekken van gebruikers en potentiële gebruikers bij het bijhouden en vernieuwen van de inventaris van het gebouw (een participatietraject). Op die manier kunnen de functionaliteiten van het gebouw zo goed mogelijk afstemmen op de wensen van (potentiële) gebruikers.

2. Door de mogelijkheid te bieden voor educatief gebruik van de overige ruimtes, zoals nu door de school, kinderopvang en bibliotheek, aangevuld met bijvoorbeeld inburgeringscursussen, volwasseneneducatie of onderwijs voor leerlingen die uitgevallen zijn op school.
3. Door overige en externe culturele en maatschappelijke stimuleringsregelingen voor een zo breed mogelijk publiek bekend te maken om de toegang tot deze budgetten te vergroten.
4. Door nauw samen te werken met maatschappelijke partners en intern binnen de gemeente om ook maatschappelijke activiteiten in de Plataan ruimte te bieden en slimme koppelkansen te benutten. Ook het blijven inzetten van medewerkers van Reestmond past hierbij.
5. En, bovenal, door de Plataan effectief en aanjagend te (laten) beheren. We hebben in Meppel een scala aan culturele, educatieve en maatschappelijke partijen vol ideeën. Door deze effectief met elkaar te verbinden, creëren we levendigheid: 1 + 1 = 3.

Wat hebben we nodig voor een goed functionerend cultureel centrum?

1. **Een uitnodigend, laagdrempelig en toegankelijk gebouw**
   Het gebouw moet er netjes blijven uitzien. De ingang is van een afstand duidelijk gemarkeerd, bijvoorbeeld met vlaggen en/of een opvallende markering, en de drempel om binnen te stappen is laag. De aanwezigheid van horeca stimuleert de bezoeker om meer tijd door te brengen in het gebouw. De techniek en de inventaris moeten passen bij het gebruik van het gebouw. Idealiter wordt het gebouw bij elke verbouwing verduurzaamd. In elk geval moet de Plataan de bezoeker actief uitnodigen om gebruik te maken van de faciliteiten.
2. **Levendigheid door verbinding**
   De verschillende functies van het gebouw (cultureel, maatschappelijk en educatief) moeten door samenwerking en verbinding meer worden dan de som der delen**.**
3. **Een roostermaker**
   Een partij die zorgt voor de goede afspraken over het gebruik van ruimtes en middelen of voorzieningen die in het gebouw aanwezig zijn. Een partij ook die zorgt dat er afstemming plaatsvindt van het gebruik van het gebouw en de activiteiten die daarin tegelijkertijd kunnen plaatsvinden. Het overleg over het maken van afspraken tussen de gebruikers onderling moet gefaciliteerd worden. Dat kan met planningshulpmiddelen, maar ook met het organiseren van afstemmingsoverleggen.
4. **Een aanjager**
   Een aanjager of cultuurcoach die de verschillende gebruikers uitnodigt om met elkaar samenwerking aan te gaan in projecten die in het gebouw plaats kunnen vinden. Iemand die de gebruikers regelmatig bij elkaar zet en de ideeën helpt realiseren. Immers: alle gebruikers van de Plataan hebben baat bij extra zichtbaarheid van hun organisatie. Eventueel kunnen extra samenwerkingsactiviteiten met subsidie worden gestimuleerd.
5. **Een toezichthouder**
   Een beheerder die toezicht houdt op het gebruik volgens de afspraken door gebruikers en die toezicht houdt op de bezoekers. Omdat het een openbaar gebouw is, is het voor de veiligheid van de gebruikers belangrijk om zicht te hebben op wie er binnenkomt.
6. **Een solide (financiële) administratie**
   Op dit moment is het onduidelijk wat precies de kosten en baten van het beheer van de Plataan zijn en is het moeilijk om daarover transparantie te krijgen. Onder andere omdat het

een complex systeem is met hoofdhuurders, incidentele huurders, gemeenschappelijke ruimtes en servicekosten. Om de functies van de Plataan voor lange tijd te borgen, is het nodig om een goed overzicht van de kosten en opbrengsten te hebben en waar mogelijk de bekostigingssystematiek te vereenvoudigen. Voor zover haalbaar, willen we ook in kaart brengen wat de culturele, educatieve en maatschappelijke opbrengst is.

Welke rol kan een beheerder hierin vervullen?
De hiervoor genoemde 6 'ingrediënten' beschrijven wat we zoeken in een beheerder. Deze zijn te vertalen naar een aantal rollen. Eén persoon kan meerdere rollen tegelijk vervullen. De benodigde rollen zijn:

- Aanjager en verbinder (punt 2 en 4)
- Roostermaker (punt 3)
- Conciërge (openen/sluiten, klein onderhoud) (punt 1 en 5)
- Horeca + begeleiding (Reestmond) (punt 1)
- (Financiële) administratie (punt 6)

En als we dit doen, wat verandert er dan precies?
Wanneer de ruimtes in de Plataan door de dag heen optimaal worden benut (tegen een aantrekkelijke prijs, voor zover dat kan binnen de kaders van de wet), verwachten we dat het aantal gebruikers in de Plataan (sterk) toeneemt. Als deze gebruikers vervolgens door een cultuurcoach of andere aanjagende partij worden gestimuleerd om samen te werken, verwachten we dat daar nieuwe evenementen of activiteiten uit ontstaan en cultuurdeelname toeneemt. Ook het feit dat er voor een langere periode toekomstperspectief is voor de Plataan, zal voor sommige huurders al reden zijn om ook zelf investeringen te doen. De huidige onduidelijkheid weerhoudt hen ervan om dat nu te doen. Wanneer deze ontwikkelingen elkaar na verloop van tijd versterken, werken we toe naar een situatie waarin de Plataan inderdaad de gewenste culturele ontmoetingsplaats wordt die de gemeente Meppel en haar inwoners voor ogen hebben. De Plataan voegt dan maatschappelijke waarde toe!

Concreet kan de aanjaagrol als volgt worden uitgevoerd:

- Maandelijkse/periodieke bijeenkomsten met zowel vaste huurders als incidentele huurders, maar ook met andere culturele partijen met als doel elkaar inhoudelijk van activiteiten/evenementen op de hoogte te brengen en te houden. Daarnaast kan er dan ook gemakkelijk worden geïnventariseerd hoe de verschillende partijen elkaar kunnen helpen. Als partij A reden voor een evenement heeft, kunnen partijen C, D en F daar wellicht een bijdrage aan leveren en kan er een groter, gezamenlijk evenement georganiseerd worden. Er vindt als het ware kruisbestuiving plaats. De aanjager coördineert dit.
- De aanjager als spin in het web, die ook buiten de Plataan lijntjes legt en contacten opdoet. De aanjager zoekt continu naar koppelkansen. Niet alleen binnen het culturele netwerk, maar ook in breder verband, met lokale en regionale maatschappelijke partijen en onderwijspartijen.
- Organisatorische ondersteuning bij het opzetten van evenementen.

En hoe nu verder?
Dit document beschrijft de visie van de gemeente op het cultureel centrum De Plataan. Om deze visie te bereiken moeten er allerlei stappen worden gezet. In deze visie hebben we alvast een tipje van de sluier opgelicht. Hoe we als gemeente hier verder uitvoering aan willen geven vraagt meer

voorbereiding. Wel kan alvast benoemd worden dat we beogen om dit binnen de bestaande uitgaven te realiseren door het maken van een efficiëntieslag en een verschuiving in focus zoals beschreven in deze visie. Op naar een maatschappelijke én culturele bruisplek!